

toegepast. Wanneer er dus een strafbaar feit is gepleegd, maar dit niet valt onder de kracht van de bestaande wet, mag geen veroordeeling worden uitgesproken, zelfs al zou men, niet met de wet rekening, meenen, dat de gepleegde daad straf verdient. Ook vergeet het publiek gemeenlijk, dat het in de meeste gevallen niet eens gaat om al of niet schuld, doch om de mate van schuld en de wijze van straftoewijzing. Hierbij komt dan zeker de persoon van den dader op den voorgrond te staan. En het is niet in strijd, integendeel, overeenkomstig ons Gereformeerd beginsel, dat die persoon in het volle licht komt en hij niet alleen sta tegenover een Openbaar Ministerie, dat eenzijdig als handhaver der gerechtigheid namens den Staat optreedt.

De advocaat zal dus den rechter moeten inlichten omtrent al hetgeen tot verontschuldiging van den verdachte strekt, en in het algemeen alles wat in zijn belang kan worden aangevoerd ter kennis van den rechter moeten brengen.

Betreffende deze aangelegenheid is op de algemeene vergadering der Nederlandsche Advocaten-vereeniging van dit jaar door Mr Dr C. H. van Oppen een belangrijk prae-advies uitgebracht, dat zeer zeker de volle aandacht verdient, doch weinig tot de openbare mening is doorgedrongen.¹⁾

Hoewel de advocaat niet is de lasthebber van zijn cliënt en met hem niet mag worden vereenzelvigd (hierboven wees ik daarop reeds), — toch wordt algemeen en m.i. terecht aangenomen, dat hij in een strafproces absoluut het partijstandpunt moet innemen. Professor Simons heeft het eens aldus uitgedrukt: „de taak van den raadsman in het strafproces is het eenzijdig vóórbrengen van alles wat mogelijkerwijze feitelijk en juridisch pleiten kan voor den verdachte”. Een goede verdediger moet subjectief zijn, een streven naar objectiviteit is voor hem uit den boeze. Juist in verband met de wijze, waarop het Rijksdagbrandproces, welks behandeling nog versch in het geheugen ligt, gevoerd werd, is het eigenaardig op te merken, dat zelfs in Duitschland de opvatting van het „Reichsgericht” altijd geweest is, dat de verdediger wel tot het vinden van de objectieve waarheid heeft mede te werken, doch alleen in de richting van het niet schuldig of minder strafbaar zijn van den verdachte.

Nu is wel aangevoerd, dat het Openbaar Ministerie wel degelijk door de wet geacht wordt in objectieve richting ten processe te arbeiden. Dit moge zoo zijn, aan den anderen kant staat onomstootelijk vast, dat de openbare aanklager den plicht heeft, alles wat ten laste van den beklaagde kan strekken, te belichten. Daartegenover juist moet iemand staan, die een zoo gunstig mogelijk licht op den beklaagde doet schijnen: aan den rechter de moeilijke, doch eervolle taak in dezen het juiste vonnis te wijzen! „Men zou anders”, zegt Mr van Oppen in zijn zoeven genoemd prae-advies, „inderdaad niet kunnen spreken van een fair play”. „De advocaat is in de vervulling van zijn taak slechts beperkt door de regelen der moraal en de voorschriften der wet; de grens zijner eenzijdigheid is zijn geweten”.

Niet zoo lang geleden heeft Mr Schorlesheim zich in ons land opgeworpen als verdediger van de in het buitenland nieuw opgekomen gedachte, om van den advocaat een magistraat te maken. Nu in den tegenwoordigen tijd, betoogt hij, de strafrechter niet meer geroepen is tot straffen alleen, nu hij, naast of in plaats van straf, maatregelen van zeer uiteenlopenden aard, die vaak geweldig in des verdachten leven ingrijpen, heeft toe te passen, nu vóór alles de persoonlijkheid des daders den rechter tot richtsnoer zal zijn bij de op te leggen straf of maatregel, en de daad eigenlijk slechts bezien wordt in het licht en als uiting van des daders persoonlijkheid, is in het strafrecht nog meer dan voorheen noodig die absolute objectiviteit, welke alleen denkbaar is, indien ieder, die bij de strafrechtspleging een functie vervult, dus ook de raadsman, daarbij zich zoo weinig mogelijk door een vooraf ingenomen partijstandpunt laat beïnvloeden. Het O. M. is zich langzamerhand aan het objectiveren. De raadsman is bij die evolutie achtergebleven; diens huidige mentaliteit spruit nog steeds voort uit het tegenstellingsstandpunt, zooals dit vroeger ons strafrecht heeft beheerscht. Wenschelijk is, dat hij meer zelfstandig komt te staan tegenover den verdachte en zijn taak niet meer ontleent aan een opdracht door dezen verstrekt, doch objectief konne beslissen over datgene, wat hij in het belang des verdachten nuttig oordeelt, daarnaast ook rekening houdende met Staat en Maatschappij.

Mr van Oppen toont zich in zijn prae-advies geen aanhanger van dit voorstel. Hij merkt m.i. terecht op: „De waarborgen, die een vrije advocatenstand biedt, zouden aldus volkomen verdwijnen. De eigenaardige nadeelen, die het ambtenarendom vertoont tegenover het particulier initiatief, zouden zich ook hier doen gelden, terwijl het niet aan te nemen is, dat de verdachte in een ambtenaar hetzelfde vertrouwen zal stellen als

in den advocaat, waar hij de vervolging in handen ziet van een anderen ambtenaar. Ten slotte bestaat het gevaar, dat de magistraat-verdediger, zich op sociaal standpunt stellende, op de eerste plaats het algemeen belang zal dienen, of „hogere” belangen van cliënt, waaromtrent deze het inzicht van zijn verdediger niet deelt”.

Omdat het Rijksdagbrandproces in het middelpunt ook van onze belangstelling staat, moge ik het vorenstaande, dat ultraard slechts enkele lijnen aangeeft, aan een paar voorbeelden, aan dit proces ontleend, toetsen.

Dr Seuffert, de belangeloze advocaat van Van der Lubbe, heeft het zich niet gemakkelijk gemaakt; takt en moed kenmerkten zijn pleidooi.

In een helder opgebouwde rede gaf hij een karakter-analyse van Van der Lubbe, welke blijkt geeft van psychiatrisch inzicht en legde hij duidelijk bloot de motieven, die Van der Lubbe tot zijn daad hebben gedreven. Was het voor dezen beklaagde, tegen wien de doodstraf geëischt is, niet van het grootste belang, dat er voor hem iemand opstond, die den rechters nauwkeurig uiteenzette, hoe zijn levensloop geweest was, hoe daarin verschillende verzachtende omstandigheden voor zijn gedragingen van later zijn te vinden? Was het voor hem niet van het meeste gewicht, dat een nationaal-socialist opstond, die den zedelijken moed had, hem, den communist, in het Duitschland-ten-geenwoordig te verdedigen, door er met den meesten nadruk op te wijzen, dat hoogverraad allerminst in de bedoeling van den man-zonder-partij gelegen heeft, doch hier veeleer gesignaleerd moet worden een wilde uiting van verzet tegen de heerschende macht? Want — was het niet de inzet van het requisitoir van het O. M., dat Van der Lubbe welbewust een gewelddadige wijziging van den staatsvorm onmiddellijk beoogde? En voor hoogverraad moet juist deze vooropgezette bedoeling van den dader bevestigd zijn.

Het groote belang van de verdediging van dit standpunt zal u duidelijk zijn, wanneer ge bedenkt, dat in dien gedachtenloop de daad van Van der Lubbe hoogstens slechts met een, zij het aanzienlijke, tuchthuisstraf geboet zal kunnen worden, terwijl anders de doodstraf kan volgen. Dit laatste betreft een tweede hoogst belangrijk punt, door den verdediger van Van der Lubbe aangevoerd, n.l. de vraag: Is het juridisch mogelijk, dat Van der Lubbe veroordeeld wordt tot een straf, berustend op een strafbepaling, welke Van der Lubbe niet kon kennen op het oogenblik waarop hij zijn daad beging: de beroemde kwestie van de terugwerkende kracht dus. En zelfs Dr Seuffert bleek reeds bekeerd tot het z.g. Deutsche recht, waarmede het nieuwe Duitschland tot nu toe internationaal geldende rechtsbegrippen verdringen wil. Natuurlijk bepaalt ook het Deutsche strafrecht als hoofdbeginsel, dat de overtreder van de wet moest kunnen naslaan welke straf hem eventueel te wachten stond, een grondidee, die sinds de Fransche revolutie internationaal als bescherming van den onderdaan tegen tyrannie gedacht was. Dr Seuffert heeft echter beweerd, dat de Deutsche revolutie van 1933 het geheele volk voor het eerst achter de nationale regering gebracht en eenheid heeft geschapen, en dat dit een situatie is, die tyrannie uitsluit. Hij meent, dat het in zulk een Staat wel degelijk te verdedigen is, dat een dictatoriale regering een oud beginsel uit de grondwet verwijderd en formeel overgaat tot de toepassing van een strafbepaling met terugwerkende kracht, die de regering, gemachtigd zelf wetten uit te vaardigen, in de wet gebracht heeft. Hoewel dit standpunt algemeen volkomen onjuist geacht wordt en men buiten Duitschland meent, dat Van der Lubbe niet ter dood veroordeeld zou mogen worden, is het niet aannemelijk, dat de Deutsche rechter zich in dezen niet achter de regering zou plaatsen. En dan heeft hij door het nobel, onbaatzuchtig en goed-gefundeerd pleidooi van zijn advocaat althans groter kans op een juiste beoordeeling van zijn daad en persoon, dan wanneer hij alléén gestaan had voor den rechterstoel!

Op zulk een juiste beoordeeling heeft niet alleen deze misdadiger, maar elk beklaagde (helaas vaak door te weinigen „beklaagd”) in een behoorlijken Rechtsstaat... recht, en hiertoe helpe de advocaat den rechter!

Mr D. W. O. A. SCHUT.

Naschrift. Inmiddels heeft Leipzig reeds gewonnen! Het Hof plaatste zich inderdaad achter de Regering: v. d. Lubbe is ter dood veroordeeld wegens hoogverraad in vereeniging met tot oproer aanzettende brandstichting. Dat Seuffert's pleidooi dus geen succes had, verkort de betekenissen er van natuurlijk niet.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Over een Boek en een Tijdschrift.

Onze uitgevers zorgen er voor, dat het ons niet aan Zending- en Evangelisatie-lectuur ontbreekt. Er verschijnt op dit tweërlei terrein tegenwoordig zooveel, dat wij kunnen schiften en kiezen. Het

dacht ons goed in deze rubriek op twee voorbeelden de aandacht te vestigen.

Allereerst noemen wij het zendingsboek: „De Crisis in China en haar verhouding tot het Christendom” door Dr van Beusekom. Het is de 3e druk van het boek, dat tevoren verscheen onder den titel: „Het ontwaken van China en het Christendom”. De titel werd gewijzigd, om duidelijker aan te geven, waar het eigenlijk om gaat.

Vergelijken wij dezen druk met den voorafgaanden, dan is er groot verschil, een verschil, dat tegelijk een groote verbetering is. De schrijver heeft niet zonder vrucht gebruik gemaakt van een studie van Dr Th. Wieler: „Das Ringen des Evangeliums um die Seele Chinas”; ook had hij een persoonlijk onderhoud met Dr T. Z. Koo, één der voornaamste leiders van de Christelijke kerk in China, die hem ongetwijfeld waardevolle inlichtingen zal hebben verschaft; en misschien mogen wij ook wel aannemen, dat hij op de critiek heeft acht gegeven, van verschillende zijden op zijn boek uitgeoefend.

Hadde wij bij de aankondiging van den 1e druk zeer ernstige bezwaren, tot ons genoegen zien wij, dat de schrijver, om de drie redenen zoo juist genoemd, vele verbeteringen heeft aangebracht, waardoor het ons mogelijk is geworden dit boek aan te bevelen.

Reeds dadelijk vinden wij in het 1e hoofdstuk verscheidene veranderingen ten goede; het is niet alleen aangevuld, maar ook omgewerkt. Dr van Beusekom geeft hier een kort overzicht van het zendingswerk in de vorige eeuwen, en nu wordt ook gelukkig de China Inland Mission genoemd van Hudson Taylor.

Het 2e hoofdstuk, over de staatkundige moeilijkheden in China, kon ongewijzigd blijven, maar in het volgende hoofdstuk over de Crisis der Zending in China gaf hij weer veranderingen; zoo werd de zin: „De Amerikaanse zending is veel te veel ingesteld op cultuurpropaganda” aldus gewijzigd: „De Amerikaanse zending heeft zich, voor een deel door modernistische invloeden, te veel ingesteld op cultuurpropaganda”.

Wij kunnen natuurlijk niet alle verbeteringen en aanvullingen opnoemen; trouwens, hij liet ook zinnen staan, waartegen wij bezwaar blijven koesteren. Hij laat ook niet altijd duidelijk uitkomen, of hij met het streven der Chineesche kerk accoord gaat of niet; ik denk bijv. aan de kwestie: moet de kerk de sociale vragen oplossen? Ook gaat Dr van Beusekom o.i. niet voldoende in op het vraagstuk van het modernisme; ja het schijnt ons, dat hij op blz. 111 het eenigszins verontschuldigd door de opmerking, dat het in China een andere beteekenis heeft dan in het Westen. De schrijver had zijn bazuin hier een zekerder geluid moeten laten hooren!

Het laatste hoofdstuk: „Perspectieven”, is geheel omgewerkt en daardoor actueeler geworden.

Al blijven er bij ons eenige bezwaren, deze derde druk is toch zooveel verbeterd, dat wij dien aan lezers, die weten te onderscheiden, van harte kunnen aanbevelen.

Uitgever is de Zendingboekhandel te Den Haag.

Op een geheel ander terrein ligt het tijdschrift: „Woord en Daad”; immers, het is bestemd voor de inwendige zending. Herhaaldelijk hebben wij in de rubriek „Boekaankondiging” op dit tijdschrift de aandacht gevestigd; en vooral sinds de reorganisatie is „Woord en Daad” deze onze aandacht waard.

Het September-nummer opent met een artikel van Jhr van Lennep: „Bewegingen voor actief Christendom”. Het loont de moeite dit artikel te lezen, al is het dat het in sommige opzichten onze bevreemding wekt. Neem maar de aanvangswoorden: „De plaats, die de gewone gemeentelieden naast de geestelijkheid in den loop der eeuwen in de Christelijke kerk hebben ingenomen...”. Geen wonder dat Van Lennep dan ook telkens van „leeken” spreekt. En wat te denken van zijn bewering, dat onze kerken te veel domineeskerken zijn geworden? Dat woordje onze zal wel op de Hervormde Kerk moeten slaan, want van de Gereformeerde Kerken is ons dit niet bekend.

De schrijver wijst er ons nu op, hoe er in verschillende landen een activeering is van het Christendom, d.w.z. dat de medewerking van het dusgenaamde leekenelement aan de uitbreiding van Gods Koninkrijk zich in de opgaande lijn begeeft.

Vooraf is de vereeniging „La Cause” in Frankrijk een merkwaardig teeken des tijds. In 1919 kwamen drie mannen te Parijs bij elkander, diep onder den indruk van de geestelijke en zedelijke ontredde van Frankrijk, om te spreken over het voeren van een krachtige actie tegen de onbindende machten. Dit leidde tot de oprichting van een vereeniging „La Cause”; alle beschikbare krachten van het Fransche Protestantisme moesten worden gemobiliseerd onder den naam van „La Cause”, de leuze waaronder de oude Hugenoten plachten hun beginselen en idealen samen te vatten. In talrijke groepen is „La Cause” verdeeld: voor de verspreiding van bladen, tijdschriften en brochures; voor het organiseren van opwekkingsamenkomsten en lezingen; voor het helpen van predikanten bij hun administratie en correspondentie enz.

Iets dergelijks organiseert in Zweden de Kerk H. beweging.

De schrijver ons land, oriënteerd. Hij sluit Kerken; „kanten is” de Evangelische deze communie steld worden thans tusschen zondering verspreiden clubs, de van biblioleden.”

Met nadruk lijkeheid van op de activiteit gesteld te „Echte leedingshouding” Het ligt van het Se nummer te lenen wij nog

In zijn land betonen den Zondag en ten twee den onderwisch is geve het betoog instemmen; op den hee de taak, om handen van Zondagssch Zondagssch arbeid blijft Als een schouwen honderdtal werkzaam gemeentekr vallen buiten wij de vri woorden.

Het oorde niet malsee meegegroeit groot gebre de opleiding fontief; de ster der Op en raadgeve niet, en oc doen onszel toetsen.

Ten slotte Emil Boeke geen hij se Bijbelgenoot lang; wij h komen.

Onder de namen van Knoppers, met Hervor broederlijk

De heer N

Een nau verlaten in naar den tersch-lever tersch-dood nacht. Niet nadert uit van een p Als het die lappen om Het wordt door een fo omgewonde zien is da zijn genom figuren, gel spreken d zielepoorte doen hun gevest van greep als al wat e leven! Hu blijkbaar

¹⁾ Het is geen gebruik, prae-adviezen voor de Advocaten-vereeniging onder de aandacht van een groter-publiek te brengen, en van de discussie erover wordt in de couranten slechts een betrekkelijk summier verslag gegeven.